

Ressonàncies callades

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que Enric Balaguer i Pascual és autor del llibre *Ressonàncies orientals*. El títol complet del llibre és *Ressonàncies orientals. (Budisme, taoisme i literatura)*.

Cinturó-clau

L'edició *Quaderns Crema-Lluís Maria Todó d'El gat* diu que Marguerite obre el seu bufet "amb una clau que s'havia tret del cinturó". A França, les claus es poden amagar als cinturons? No, perquè Simenon diu que la clau estava lligada ("prise") al cinturó, que penjava del cinturó, si es vol.

Se'n va de l'original

L'Àlícia d'*A través del mirall* sent una veu, al tren en el qual viatja, que diu: "Canvi de màquina...", i després aquell desconegut "s'entrebancà i quedà tallat" ("it choked and was obliged to leave off"). L'edició *labutxaca-Salvador Oliva* discrepa de Carroll, no diu pas que emmudís, o que quedés tallat, sinó que "se'n va haver d'anar".

Anacronisme al Velòdrom

Toni Rodríguez Pujol (*La cinquena carpeta*. La Magrana) diu que durant la guerra civil, quan Madrid ja ha caigut en mans franquistes, al bar Velòdrom de Barcelona "prenien cafè els ministres del govern espanyol de la República". Madrid cau més tard que Barcelona. Per tant, els ministres republicans no podien trobar-se llavors a Barcelona.

Greuge sobre greuge

El DIEC2 s'empesca (*greuge*) que la reclamació presentada pels països de la Corona catalanoaragonesa a les Corts, en forma de capítol de cort, d'abusos o d'actes il·legals per tal d'obtenir-ne reparació o esmena, és un "Memorial de greuges". El Memorial de Greuges és el nom popular de la "Memoria en defensa de los intereses morales y materiales de Cataluña", adreçada a Alfons XII el 1885.

Els textos medievals sobre corrupció i llibertinatge exhumats per Miret i Sans, a l'abast del lector

L'editorial Adesiara ha posat a l'abast del lector d'avui, gràcies a una actualització de la llengua, el mític recull de textos judicials que l'erudit i historiador Joaquim Miret i Sans (Barcelona, 1858-1919), descobridor, entre més documents, de les *Homilies d'Organyà*, va convertir en el llibre *Sempre han tingut bec les oques*, aparegut, en dos volums, els anys 1905 i 1906, i que només havia estat objecte d'una reedició reduïda, publicada per Alta Fulla en facsímil el 2000. Adesiara ha decidit actualitzar i regularitzar tant la llengua medieval de la part documental de l'obra com la llengua pre-fabriana de Miret i Sans, tasca encarregada a Alba Dedeu.

Miret i Sans, un dels estudiosos més preparats i treballadors del seu temps, va seleccionar els processos judicials que parlaven d'una edat mitjana corrupta, pagana i llibertina. En els funcionaris de l'administració pública i de la justícia, i també entre l'aristocràcia i els ciutadans, l'historiador va trobar arbitrarietat, despotisme, suborns, xantatges, compra de càrrecs. I, en la població en general, sodomia, prostitució, incest, usura o adulteri amb enverinament del marit. Pel que fa als religiosos, pot concloure que abunden els golafrès, els luxuriosos i els corruptes. Finalment, la proliferació d'heretgies, supersticions, pagans, descreguts i adoradors del diable indica, al seu entendre, que l'edat mitjana no era tan cristiana ni tan religiosa com l'Església del moment assegurava.

Precisament una de les principals intencions explícites de *Sempre han tingut bec les oques* fou la de desmitificar l'època, sobretot per tal de combatre la visió idealitzada del període, iniciada per un romanticisme de caràcter conservador –és a dir, la Renaixença– segons el qual la societat medieval era l'encarnació del cristianisme, escriu el també l'historiador Enric Pujol en la introducció. I, alhora, per tal de trencar amb la idea que el sistema polític medieval era més just i més lliure que no el contemporani, afegeix Enric Pujol, observació molt pertinent en el cas català, perquè els segles medievals van ser temps de puixança política i cultural i, per tant, susceptibles de ser mitificats de forma acrítica.

Ara bé, adverteix Enric Pujol, la condemna que fa Miret de determinats capteniments sexuals tenen molt d'argument retòric, ja que es presenta com el defensor d'una moral que en la seva vida privada no seguia, com va quedar patent amb la publicació dels seus dietaris de viatges, editats a cura de Philip D. Rasico amb el títol *Cafè i quilombo* –vegeu EL TEMPS 30 d'abril-8 de maig de 2002–, en els quals anota tota visita que fa al bordell, que ell anomena *quilombo*.

Gràcies a la documentació que Miret i Sans trobà durant les seves recerques, va poder parlar de temes que fins aleshores eren tabú i que restaven ocults en moltes de les recerques anteriors. Historiadors posteriors han utilitzat els fruits de la recerca de Miret i Sans, bo i dedicant-se a fons a alguns dels processos judicials que l'erudit havia exhumat, però parcialment. És el conegut cas de Jaume Riera i Sans amb *El cavaller i l'alcavota: un procés medieval a Barcelona* (1973), entre altres.

Joaquim Miret i Sans és autor del mític recull de textos judicials medievals *Sempre han tingut bec les oques*.